

Vida de poble

Un grup prou nombrós de gent de cinc pobles del Vallès ha tingut una iniciativa singular, però que no hauria de ser considerada només en la vessant del pintoresquisme innegable que té. Es tracta de fer al llarg de l'estiu que ve una volta en carro dels països catalans. Pels que vivim a ciutat, que a Catalunya, som la majoria, és sobretot un fet simpàtic i per molts potser poca cosa més. Pel centenar de persones que la faran i tots els seus amics i comarcans que els recolzen i els animen hi ha quelcom més que convindria que fos ben entès per tothom. Hi ha una afirmació i àdhuc una reivindicació de la vida de poble, cada vegada més amenaçada. Una reivindicació, això sí, amable i gens estrident, feta amb esperit festiu i amb un punt de resignació.

Als pobles de Bigues, Riells del Fai, l'Ametlla del Vallès, Santa Eulàlia de Ronçana i Lliçà d'Amunt, allà on el Vallès s'arruga tocant el Bages i l'Osona, ha sorgit una mena de mancomunitat espontània no pas intermunicipal sinó senzillament humana, entorn del pà amb tomàquet amb botifarra que cada quinze dies aplega un nombre cada vegada més gran de comarcans. Des de fa ben bé sis anys, aquest sopar al restaurant de la cruïlla de les carreteres de Mollet del Vallès a Sant Feliu de Codines i de Granollers a Caldes de Montbui, terme de Lliçà d'Amunt, ha estat una veritable assemblea oberta de la Vall del Tenes per debatre les qüestions culturals i polítiques més candents del país, al voltant del convidat de torn, sense oblidar la gresca imprescindible per crear la companyonia i la solidaritat cívica que certament s'ha aconseguit.

La Colla del Pà amb Tomàquet ja n'ha fet moltes i divertides, encara que el seu ressò no hagi passat de les imaginàries fronteres de la vall. La Volta en Carro als Països Catalans és el seu primer acte de projecció externa i no li manca ambició. Són vuitanta set etapes amb un promig de trenta quilòmetres cada dia passant per gairebé totes les comarques de parla catalana, de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó i fins i tot a l'Alguer, evitant sempre que sigui possible de passar per ciutats i pobles grans. «Som gent del poble —diuen— i ens agradarà comprovar com viuen, com pensen, que esperen o temen les altres poblacions de textura semblant a la nostra». Quatre carros i quatre cavalls formaran l'expedició amb els seus carreters, però els acompanyants canviaran cada setmana, de manera que hi pugui participar el màxim de gent.

El pressupost és de dos milions de pessetes i el viatge des d'Alacant a les Illes Balears i l'Alguer, a la de Sardenya, i sobretot el retorn al port d'Arenys de Mar, planteja uns problemes gens fàcils. La Colla del Pà amb Tomàquet no s'espanta i prepara unes vacances compartides que haurà d'enriquir en gran manera aquesta comunitat singular, tant per la convivència de grup durant el viatge lent del carro, com pel contacte amb el món exterior, en les parades i sobretot els vespres a cada poble final d'etapa. «Serem pobles itinerants —diuen— que, en trobar els seus germans, els saluden, pregunten què fan i com es troben, i, amb una salutació i amb una abraçada, continuen el camí».

«Quan viatjar vol dir cremar benzina, carbó o radioactivitat, —segueixen explicant en un ampli dossier que inclou tot un Manual de Carreteria, que ampliat i perfeccionat mereixeria ser publicat— emprendre el camí darrera la passa repetida d'un animal pacífic ad-

quireix una clara, rotunda, afirmació de respecte a l'equilibri entre els homes i el medi, entre la terra i la gent».

Cal subratllar que tot això passa a molt pocs quilòmetres de Barcelona. Els pobles de la Vall del Tenes han rebut ja els esquitxos de la gran Barcelona en forma d'urbanitzacions que han envaït en cosa de pocs anys camps i boscos. És prou significatiu que sigui justament en aquesta zona, en plena frontera entre la Catalunya metropolitana i la Catalunya de les comarques, que sorgeixi aquesta afirmació i reivindicació de la vida de poble, amb un punt de resignació.

La resignació de saber que els seus pobles estan pràcticament condemnats a la descaracterització, però que potser els de més enllà encara podran salvar-se si la Generalitat pot aplicar aviat una política de racionalització urbanística i ordenació respectuosa del territori i entre tots ens fem a l'idea que recuperar el país i la democràcia vol dir també salvar els valors de la vida de poble i la seva democràcia de base. De moment ja han fet l'Himne de l'Estatut de la Vall del Tenes, amb lletra de Jaume Farriol, escriptor de llenguatge planer i ironia comarcana, i música del monjo de Montserrat Odiló Planàs, anunciant un estatut que «federal de tota Espanya, morts d'enveja n'han quedat».

Són pobles que sorprenen per la seva vitalitat, malgrat la despersonalització a que estan sotmesos. Un altre exemple n'és la revista «Ronsana» feta a Santa Eulàlia cada mes, amb una dignitat remarcable entre les del seu gènere i que sota la protecció de la parròquia, com és habitual en aquests casos, fa cada mes d'una colla d'anys ençà, una afirmació de convivència, de democràcia i de catalanitat. Cada any, en començar la primavera, fa un sopar que reuneix a molts col·laboradors i amics i que té com a gran atractiu la realització d'un número oral a l'hora del cafè.

La vida de poble té un paral·lel innegable en la vida de barri que darrerament sembla que ressorgeix a Barcelona i a altres ciutats més o menys grans de Catalunya. És una bona senyal, però convindria que els milers de barcelonins que cada cap de setmana fugen de la ciutat no es tanquin després a la caseta o a la torre. Les urbanitzacions corren el risc d'esdevenir noves ciutats d'individualisme i solitud, sense pisos i amb jardins, però amb la mateixa comunicació i haurien de ser justament el contrari.

Jaume Guillaumet

VOLTA EN CARRO

Com a ampliació d'aquesta informació i, ja que possiblement més d'un lector de la revista voldrà interessar-se per l'assumpte i participar-hi, podem adelantar que al costat del bar-restaurant «La Cruïlla» s'installa una oficina d'informació per atendre aquest servei, on es poden dirigir tots els interessats.